

'Wij moeten het onaanvaardbare aanvaarden en het ondragelijke verdragen.' Daaraan voegde Hirohito nu toe dat hij het (mede namens Groot-Brittannië, de Sowjet-Unie en Nationalistisch China verzonden) Amerikaanse antwoord volledig begrijpelijk en aanvaardbaar achtte; hij stelde aan zijn raadslieden de eis dat zij ook hunnerzijds dat antwoord zouden accepteren, droeg hun op, een keizerlijk edict te formuleren en zei hun dat het zijn voornemen was, persoonlijk een radiotekst voor te lezen: zou men de keizer zelf horen zeggen dat de oorlog ten einde was (hij had nog nooit een radiotoespraak gehouden), dan zou elke Japanner weten dat hij zich conform 's keizers aanwijzingen had te gedragen.

Het opgestelde edict¹, waarin van de aan de keizer en zijn raadslieden bekende gevolgen die uit het aanvaarden van de Verklaring van Potsdam zouden voortvloeien, geen melding werd gemaakt, richtte zich tot de Japanse strijdkrachten en luidde aldus:

'Sedert wij de Verenigde Staten en het Britse Rijk de oorlog hebben verklaard, zijn drie jaren en acht maanden verlopen. Gedurende deze tijd hebben onze land- en zeestrijdkrachten² dapper gevochten in onherbergzame streken vol verschrikkingen en op de woeste zee. Dit heeft onze diepgevoelde waardering. Doch gezien het feit dat Sowjet-Rusland in het strijdperk is getreden en in verband met de toestand in het vaderland en daarbuiten, zijn wij tot de overtuiging gekomen dat het voortzetten van de oorlog slechts zou leiden tot nieuwe verschrikkingen en zelfs het bestaan van ons keizerrijk op het spel zou zetten. Hoewel onze keizerlijke land- en zeemacht branden van niet te blussen strijd lust, spreken wij het voornemen uit om vrede te sluiten met de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Sowjet-Rusland en Tsjoengking, opdat de voortzetting van onze roemrijke nationale politiek verzekerd zij.

Wij gevoelen diepe smart als wij onze plichtsgetrouwe en dappere officieren en manschappen gedenken die in de strijd of door ziekten en ontberingen omgekomen zijn.

Strijders, wij zijn vast overtuigd dat uw geloof en uw dapperheid onze natie sieren en onze duizenden jaren oude traditie waardig zijn.

Militairen, wij dragen u op te pogen de grondvesten van onze staat voor vele komende jaren te versterken door in eendracht te handelen conform onze wens, het onaanvaardbare te aanvaarden en het ondragelijke te verdragen.'

Er werd voorts een tekst opgesteld die voor uitzending door de radio bestemd was. Daarin zou de keizer zeggen dat de oorlog voor Japan ongun-

¹ Tekst in de *Sjonan Sjimboen* (het in Singapore uitgegeven Japanse dagblad): *NI*, p. 607. ² Dit sloot de luchtstrijdkrachten in die ten dele tot het leger, ten dele tot de marine behoorden.